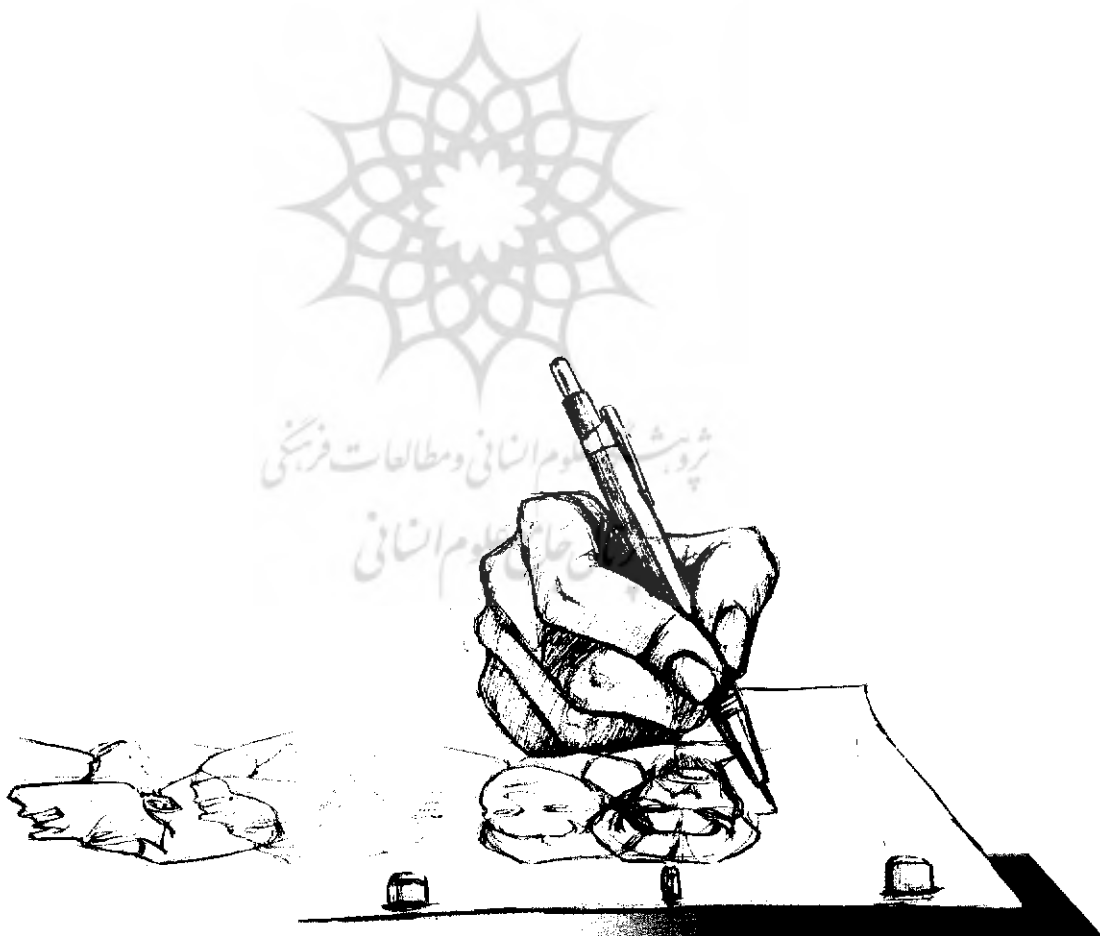

نگاهی به انیمیشن معاصر اروپا

برگرفته از ویکی پدیا
ترجمه: لیلا خلیلزاده

«انیمای» در بروکسل؛ «اشتوتگارت» در آلمان؛ و جشنواره «انیمیشن هلند» از مهم‌ترین رویدادهای سینمایی اروپا به حساب می‌آیند.

یکی از تولیداتی که در همان سال ساخته شدن‌اش بیش از بازارهای داخلی در سایر کشورها مورد توجه قرار گرفت، انیمیشن بلند با عنوان **کیریکو و ساحره**، محصول کشور فرانسه بود، که در سال ۲۰۰۰ اکران شد؛ داستانی اسطوره‌ای و کالیدوسکوپیی از رنگ به کارگردانی و تصویرگری «میشل اسلو» که با تکنیک تلفیقی طراحی روی کاغذ و کامپیوتری دو بعدی ساخته شده است. این فیلم که در برگیرنده تصویرسازی‌هایی کم‌نظیر و خارق‌العاده با الهام از هنر آفریقایی می‌باشد، نخستین انیمیشن بلند اسلو بود که توانست جایزه بزرگ جشنواره انیمیشن انسی را نیز از آن خود کند. پس از اکران کیریکو و ساحره معیارهایی جدید برای سنجش سایر تولیدات بلند انیمیشنی با آن پدید آمد. میشل اسلو در جنوب فرانسه به دنیا آمده و کودکی خود را در کشور آفریقایی گینه گذرانده است. وی بیشتر آثار خود را با تکنیک کات اوت می‌سازد. از آثار کوتاه او می‌توان به **سه مخترع**، **شاهدخت بی‌احساس**، **چهار آرزو** اشاره کرد. اسلو بعد از کیریکو و ساحره به ترتیب در سال‌های ۲۰۰۰، ۲۰۰۵ و ۲۰۰۶ **شاهزادگان و شاهدختان**، **کیریکو و جانوران وحشی** (دنباله‌ای بر فیلم نخست) و **ازور و اسمار** را روانه پرده سینماها کرده است.

ایتالیا و آلمان در سال ۲۰۰۰ تولید انیمیشنی بلند با عنوان **مومو: تسخیر زمان** به کارگردانی «انزو دالو»، یکی از پرکارترین کارگردانان اروپا،

سال‌هاست که انیمیشن‌های بلند نقش مهمی در صنعت سینمای اروپا - به خصوص در کشورهای چوَن فرانسه و ایتالیا - ایفا می‌نمایند. در آمارها آمده که تنها در سال ۲۰۰۰ بر روی بیش از سی پروژه بلند انیمیشن در این قاره سرمایه‌گذاری شده است. به علاوه در طول این سالیان تولید فیلم‌های کوتاه و مجموعه‌های کودکانه نیز در این کشورها از رشد قابل ملاحظه‌ای برخوردار بوده است. اسپانیا با تولیداتی بسیار کم هزینه‌تر از سایر کشورها بعد از فرانسه و انگلستان سومین تولید کننده بزرگ فیلم‌های انیمیشن در اروپاست. از این گذشته جشنواره‌های انیمیشن - که مهم‌ترین شان جشنواره و بازار فیلم انسی فرانسه است - همواره در زمینه رشد صنعت انیمیشن این قاره رشد بسزایی داشته‌اند. جشنواره‌های «سینانیمایا» در اسپینوی پرتغال؛

که می‌توان گفت نسخه امروزی داستان کشتی نوح است، دو کودک به نام‌های «تام و لیلی» هستند. آن‌ها پس از غلبه بر مشکلات بسیار و حفظ حیوانات یک باغ وحش کوچک از خطر توفان به نجات دنیا بر می‌خیزند. ژاک-رمی ژرارد پیش از این فیلم اثری نیمه بلند با عنوان **کریسمس چارمی** ساخته بود. فیلمی که در همان سال ساخته شدن‌اش جوایز بسیاری را به خود اختصاص داد و هم‌چنین نامزد دریافت جایزه امی شد.

استودیوهای اروپایی به طور مداوم به کار ساخت انیمیشن‌های کوتاه اشتغال دارند، که این آثار گاهی فراتر از تنها حضور در جشنواره‌های بین‌المللی نمایان‌گر سبک هنری خاص سازندگان‌شان هستند.

«پل درین» هلندی، که هم‌اکنون در کانادا مشغول به کار است، اغلب با به کارگیری تکنیک پرده دو نیمه و خلق دنیاهایی عجیب و غریب و دارای قوانین وارونه، سبکی بسیار شخصی در انیمیشن از خود به نمایش گذاشته است. درین کار خود را به عنوان انیماتور در زادگاه‌اش آغاز کرد و بعد از آن پس از مشارکت در ساخت انیمیشن جنجال برانگیز **زیردریایی زرد** درباره گروه «بیتلز» به کانادا مهاجرت کرد و در سازمان ملی فیلم کانادا مشغول به کار شد. یکی از مطرح‌ترین آثار چند سال اخیر درین **پسری که کوه یخ را دید** نام دارد. این فیلم که در سومین جشنواره پویانمایی تهران نیز به نمایش درآمد، داستان پسر بچه‌ای دلزده از زندگی روزمره است که در رویاهایش وارد دنیایی پرماجرا و خطرناک شده و با هیولاها و

را آغاز کردند. این فیلم که با استفاده از تکنیک سنتی طراحی روی طلق ساخته شده، داستان دختری یتیم به نام «مومو»ست که پی می‌برد مردان خاکستری شیطان صفت قصد ربودن زمان را دارند. انزو دالو پیش از این انیمیشن‌های موفق **پیکان آبی** (۱۹۹۶) و **لاکی و زوربا** (۱۹۹۸) را ساخته بود. از وی در پایان سال ۲۰۰۳ نیز انیمیشن بلند دیگری با عنوان **اوپوپوموز** به نمایش درآمد؛ داستان خانواده‌ای ایتالیایی که همزمان با برگزاری جشن کریسمس و تولد فرزندشان درگیر ماجراهایی جدید می‌شوند.

از تولیدات اسپانیا در سال ۲۰۰۳ می‌توان به انیمیشن بلند **افسانه ال‌سید**، به کارگردانی «خوزه پوزو»، اشاره کرد. این فیلم که از لحاظ تکنیکی در سطح بسیار بالایی قرار دارد، با تلفیق تکنیک‌های سنتی طراحی روی طلق، کامپیوتری ساخته شد و در طراحی‌های زمینه و شخصیت‌ها از پرسپکتیوهای نامتعارف بهره فراوان برده است.

مدیران استودیوی فولیمیچ فرانسه که معمولاً در تولید آثار کوتاه و نیمه بلند فعالیت می‌کند، در کنار رعایت شاخص‌های حرفه‌ای همواره آزادی هنرمندان‌شان را نیز ارج می‌نهند. نخستین انیمیشن بلند این استودیو با عنوان **پارشی شدید باران قورباغه**، که تولیدش شش سال به طول انجامید، در سال ۲۰۰۴ اکران شد. این فیلم به کارگردانی «ژاک-رمی ژرارد» نخستین انیمیشن بلندی بود که در بیست سال گذشته تمام و کمال در فرانسه تولید می‌شد (اکثر آثار پیشین با مشارکت دیگر کشورهای اروپایی ساخته شده بودند). شخصیت‌های اصلی این انیمیشن

سال ۲۰۰۴، را شنیده و یا آن را دیده‌اید. این فیلم تولید مشترک فرانسه، بلژیک و کانادا را «سیلوین شومه» کارگردانی کرده است. نام شومه نخستین بار در سال ۱۹۹۷ با انیمیشن **پیرزن و کبوترها**، که در رشته بهترین انیمیشن کوتاه نامزد اسکار گشت، مطرح شد. همین موفقیت راه را برای ساخته شدن سه قلوهای بلویل هموار ساخت. ساخته شدن این فیلم پنج سال به طول انجامید. شومه در مصاحبه‌های اخیر اعلام کرده که در حال حاضر مشغول کار بر روی دو پروژه بلند است؛ **تردست** (که قرار است بهار ۲۰۰۹ به نمایش درآید)، و **داستان دسپراکس** (که در کریسمس ۲۰۰۸ در سینماهای آمریکا اکران می‌شود). **تردست** به تهیه کنندگی «پاته پیکچرز» و با بودجه ای معادل ۱۰ میلیون پوند براساس فیلم نامه‌ای از «ژاک تاتی» ساخته می‌شود و به علاوه خود تاتی در آن به صورت انیمیشنی درخواهد آمد. داستان دسپراکس نیز نخستین انیمیشن تماماً کامپیوتری شومه خواهد بود. شومه علاوه بر این‌ها قرار بود پروژه دیگری با عنوان **پارباکوآ** را نیز برای نمایش در سال ۲۰۰۵ روانه پرده سینماها کند که به خاطر کمبود بودجه فعلاً از ساخت‌اش صرف‌نظر کرده است. به جای شخصیت‌های سه قلوهای بلویل که هم از سوی بینندگان و هم منتقدین با تحسین بسیاری روبه‌رو گشت و نامزد دریافت جوایز آکادمی اسکار و انگلستان شد، هیچ بازیگر مشهوری صحبت نمی‌کند؛ سه قلوهای بلویل جدای موسیقی، افکت‌های صوتی اندک و زمزمه‌های حاشیه‌ای‌اش فیلمی صامت است. این خصوصیت نه تنها از لذت فیلم نمی‌کاهد، بلکه بدان نیز می‌افزاید. سه

دیوها در می‌افتد. اما وقتی خطر واقعی به شکل کوه یخی رویاروی‌اش قرار می‌گیرد، آرزوهای همان زندگی یکنواختی را می‌کند که همیشه از آن می‌گریخت.

«گرت ون دیک» انیماتور صاحب سبک هلندی دیگری است که او هم به ساخت انیمیشن‌های کوتاه هنری اشتغال دارد. انیمیشن **آخرین حرف‌های دوج شولتز** او که درباره «آرتور فلگنهایمر» ملقب به دوج شولتز است در چهارمین جشنواره پویانمایی به نمایش درآمد. در این بخش جا دارد به «جرج شویتزگبل» سوئسی نیز اشاره شود. وی نیز انیماتوری دارای سبک مختص به خود است که برای خلق تصاویر متحرک و لرزان‌اش با آکرلیک و گواش روی طلق نقاشی می‌کند. از آثار مطرح وی می‌توان به **دختر جوان و ابرها**، **پرواز ایکاروس**، **زوایای دید**، و **زیگزاگ** اشاره کرد.

یکی از انیمیشن‌های کوتاه اروپایی که در سال‌های اخیر از موفقیت‌های بین‌المللی برخوردار بوده، **کلاه گیس باف** (۲۰۰۰) ساخته «اشتفن شافلر» آلمانی می‌باشد. این فیلم که با تکنیک عروسکی ساخته شده، در لندن سال‌های طاعون می‌گذرد و به خوبی وحشت و تراژدی را در آن به تصویر می‌کشد.

انیماتور آلمانی دیگری نیز به نام «آندریاس هیکاد» در سالیان اخیر با انیمیشن کوتاه **حلقه آتش** (۲۰۰۲) جوایز بی‌شماری را نصیب خود ساخته است. وی در این اثر برای به تصویر کشیدن دو کابوی تنها از تصاویر کاملاً سیاه و سفید بهره گرفته است. از همه این فیلم‌ها که بگذریم حتماً نام **سه قلوهای بلویل**، موفق‌ترین انیمیشن بلند اروپا در

قلوه‌های بلویل لذتی دیداری است. هر یک از فریم‌های فیلم در نهایت دقت با دست طراحی و رنگ‌آمیزی شده و با تصاویر ساخت کامپیوتر تلفیق گشته‌اند. سیلویین شومه معتقد است «انیمیشن بدون محدودیت‌های زبانی می‌تواند پر قدرت‌تر عمل کند... اگر شما همه چیز را به کلمات اختصاص دهید، تمامی حرکات و اشارات دور لب‌های می‌چرخد. انیماتور، بدون گفتار برای خلق انیمیشن واقعی آزادتر است. انیمیشنی که حول دیالوگ شکل بگیرد، مثل سنگ سخت است. در غیر این صورت تمام انیماتورهایی که در یک پروژه کار می‌کنند، قادر خواهند بود چیزی متفاوت بدان ببخشند.» سیلویین شومه در سه **قلوه‌های بلویل** کمیک و سینما را با یکدیگر تلفیق کرده است. او در این فیلم هم از کمیک استریپ‌های معاصر فرانسوی و هم از فیلم‌سازی چون «ژان پیرژونه» (آملی پولن) و «مارک کارو» (فروشگاه مواد پروتئینی) الهام گرفته است. شومه هنگام تولید فیلم در ارتباط بسیار تنگاتنگی با گروه انیماتوران این پروژه قرار داشت؛ خودش شخصا صحنه‌ها و شخصیت‌ها را متحرک می‌کرد و لحظات خوش از پایان روز را به دیدن نتیجه کار همکارانش اختصاص می‌داد.

صفت انیمیشن اروپا با پتانسیل فوق‌العاده‌ای که برای تولید مجموعه‌های کودکانه برای شبکه‌ها و انیمیشن‌های بلند برای سینماهای سرتاسر دنیا دارد، اکنون در حال گستردن بال‌هایش است.

پرویشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی